

SPRAWOZDANIE Z XXX ZJAZDU NAUKOWEGO
POL. TOWARZYSTWA GEOLOGICZNEGO W DUSZNIKACH
(ZIEMIA KŁODZKA)

*Compte Rendu de la XXX Réunion Scientifique de la Société
Géologique de Pologne à Duszniki (region Kłodzko)*

W dniach 19 — 21 maja 1957 r. odbył się w Dusznikach XXX Zjazd Naukowy Pol. Towarzystwa Geologicznego. W czasie Zjazdu odbyły się w pierwszym dniu: posiedzenie plenarne z referatami naukowymi, zebranie Zarządu Głównego i Walny Zjazd Delegatów. W drugim i trzecim dniu uczestnicy zjazdu podzieleni na grupy zwiedzili teren ziemi kłodzkiej.

1. POSIEDZENIE PLENARNE W PIERWSZYM DNIU ZJAZDU 19 MAJA 1957

W pierwszym dniu odbyło się w godzinach przedpołudniowych w sali koncertowej I sanatorium w Dusznikach-Zdroju posiedzenie plenarne, w którym wzięli udział wszyscy uczestnicy zjazdu.

Posiedzenie otworzył przewodniczący Zarządu Głównego prof. F. Bieda wygłaszając krótkie przemówienie, w którym zaznaczył, że Towarzystwo Geologiczne może patrzeć na wcale pokaźny rezultat pracy wyrażającej się dużą ilością odbytych zjazdów. Na ostatnim zjeździe w Lublinie zapadła uchwała, ażeby XXX Zjazd jako jubileuszowy odbył się na obszarze ziemi kłodzkiej. Towarzystwo Geologiczne w ten sposób pragnęło podkreślić znaczenie, jakie geologia polska przywiązuje do badań prowadzonych na Ziemiach Zachodnich, obecny zjazd jest bowiem już trzecim z kolei zjazdem na obszarze Sudetów, a czwartym na Ziemiach Zachodnich. Po doliczeniu zjazdu pomorsko-mazurskiego w r. 1948 na 12 powojennych zjazdów naukowych aż 5 obejmowało tematyką ziemię odzyskaną.

Zjazd tegoroczny odbywa się na terenie pod względem geologicznym nader urozmaiconym i jego uczestnicy będą mogli zapoznać się z najnowszymi wynikami prac naszych kolegów, przede wszystkim z ośrodka wrocławskiego, a także i niektórych kolegów spoza Wrocławia i Szczawna.

Organizacją Zjazdu zajął się Oddział Wrocławski naszego Towarzystwa, oddział, który został powołany do życia na drugim sudeckim zjeździe w Wałbrzychu w r. 1951. Sześcioletni okres istnienia oddziału Wrocławskiego może poszczycić się poważnymi osiągnięciami na polu prac naukowych i popularyzacji wiedzy, co zawdzięcza się przewodniczącemu Zarządu Oddziału prof. K. Maślankiewiczowi, pierwszemu długoletniemu sekretarzowi Zarządu dr M. Witkiewiczowej i drugiemu z kolei sekretarzowi mgr inż. K. Grocholskiemu.

Zarząd Oddziału Wrocławskiego powołał Komitet Organizacyjny XXX Zjazdu z doc. dr-em Józefem Obercem na czele. Komitet ten pracował przez szereg miesięcy, pierwsze roboty przygotowawcze zostały rozpoczęte jeszcze w ubiegłym roku. Poważny wkład pracy tego komitetu widać obecnie w postaci zrealizowania niełatwego zadania, jakim była organizacja zjazdu w terenie daleko poza właściwymi placówkami naukowymi.

Zjazd tegoroczny jest najliczniejszy z naszych dotychczasowych zjazdów, jest to związane tak z rozwojem Towarzystwa, które stale się rozrasta, jak też i z zainteresowaniem tematyką zjazdową. Na zjazd można było przyjąć 300 uczestników, w tym sporą ilość gości z zagranicy, cyfra więc dotychczas w dziejach naszego Towarzystwa nie spotykana. Niestety nie dało się przyjąć wszystkich, którzy zgłosili się na zjazd, Komitet Organizacyjny zmuszony był z przykrością odmówić przyjęcia wielu naszych kolegów.

Urządzenie zjazdu na obszarze ziemi kłodzkiej zostało umożliwione dzięki dotacji PAN, za co przewodniczący w imieniu Towarzystwa składa podziękowanie Prezydium PAN, a w szczególności prezesowi prof. T. Kotarbińskiemu. Potrzeby i prace Towarzystwa spotykają się zawsze z pełnym zrozumieniem ze strony III Wydziału PAN, sekretarz III Wydziału prof. M. Śmiałowski stara się nam iść jak najbardziej na rękę, za co przewodniczący wyraża mu głęboką wdzięczność. Również członkowie Towarzystwa są wszyscy gorąco zobowiązani, prof. K. Smulikowskiemu, zastępcy sekretarza III Wydziału, który Towarzystwo popiera jak najzycliwiej. Z podobnym koleżeńskim podejściem spotyka się Towarzystwo ze strony prof. J. Samsonowicza przewodniczącego Komitetu Geologii PAN, za co przewodniczący w imieniu wszystkich członków Towarzystwa szczerze mu dziękuje.

Dotacja PAN oraz składki uczestników zjazdu umożliwiły wydanie drukowanego Przewodnika zjazdowego, wypadek pierwszy w serii dotychczasowych zjazdów. Przewodnik ten został rozesłany jeszcze przed zjazdem, będzie on nie tylko wielką pomocą w czasie zjazdu, ale pozostanie także jako trwały dorobek pracy naszych kolegów z Komitetu Organizacyjnego.

Przewodniczący podnosi jeszcze raz to, co podane zostało we wstępie do Przewodnika zjazdowego, mianowicie że tak Zakład Nauk Geologicznych PAN, jak i Instytut Geologiczny przysły z wydatną pomocą przez udzielenie zezwolenia na wykorzystanie materiałów naukowych tych instytucji.

Przewodniczący dziękuje w imieniu zebranych za ten wielki wysiłek dokonany przez Komitet Organizacyjny, który należy tym bardziej

cenic, że nasi koledzy pracujący w nim poświęcili wiele a wiele dodatkowych godzin pracy. Zwrócenie się przewodniczącego do kolegów prof. H. Teisseyre'a, doc. J. Oberca, prof. K. Maślankiewicza oraz do kolegów, którzy przyczynili się do napisania Przewodnika zjazdowego i będą przez dwa dni oprowadzać poszczególne grupy w terenie, w końcu do wszystkich innych członków Komitetu Organizacyjnego zostało przyjęte z aplauzem przez zebranych.

Z kolei przewodniczący komunikuje, że na XXX Zjazd przybyli przedstawiciele naszych instytucji naukowych w osobach: prof. K. Smulikowskiego reprezentującego III Wydział PAN; prof. J. Samsowicza, przewodniczącego Komitetu Geologii PAN i dyrektora Zakładu Nauk Geologicznych PAN; prof. J. Mrozowskiego, prezesa Centralnego Urzędu Geologii; prof. E. Rühlego, dyrektora Instytutu Geologicznego.

Zebrani powitali gorącymi oklaskami wymienionych.

XXX Zjazd jest zjazdem ważnym i z tego powodu jeszcze, że po raz pierwszy bierze w nim udział liczne grono gości z zagranicy. Na zjazd przybyli geolodzy z ZSRR, z Czechosłowacji i NRD. Przewodniczący wyraża radość, że możemy rozwijać istniejące kontakty naukowe z kolegami geologami zaprzyjaźnionych narodów. Ta współpraca będzie miała trwałe rezultaty szczególnie w wypadku kolegów z Czechosłowacji, a to w związku z badaniami prowadzonymi po obu stronach granicy na obszarze sudeckim. Ten obszar interesuje również kolegów z NRD i współpraca z nimi jest dla nas cenna, pragniemy ją jak najżywiej pielęgnować i rozwijać. Także wymiana myśli z kolegami z ZSSR stanowi dla nas geologów polskich ważny czynnik dla dalszego rozwoju naszej nauki. Wyraża zatem gorące życzenie, ażeby te kontakty coraz lepiej się rozwijały w postaci dalszych spotkań czy to na naszym terenie, czy to na terenie krajów reprezentowanych przez naszych obecnych tu gości. Przewodniczący wita imiennie obecnych na sali prof. E. A. Kuźniecowa z Moskwy¹, profesorów z Czechosłowacji dr R. Kettnera, dra B. Hejtmana, dra K. Zapletala, dra V. Zoubka, dra J. Svobodu, następnie geologów z NRD dra F. Stocka z Berlina, dra R. Hohla z Lipska i dypl. geol. Wiedemanna z Freiburga.

Po przemówieniu przewodniczącego zabrali głos przedstawiciele gości z zagranicy: prof. E. A. Kuźniecowa, prof. R. Kettner i dr F. Stock, którzy złożyli podziękowanie za zaproszenie na zjazd, w czasie którego będą mogli zobaczyć wiele interesujących ich odsłoneń oraz przeprowadzić dyskusję z kolegami z Polski. Przekazali w imieniu własnym i innych obecnych kolegów z ich krajów serdeczne życzenia jak najlepszych wyników w czasie tego zjazdu. Przemówienia wymienionych zagranicznych geologów spotkały się z gorącym przyjęciem, a szczególnie prof. Kettner został powitany długotrwałymi owacjami.

Z kolei posiedzenie plenarne przystąpiło do wysłuchania zapowiedzianych referatów wprowadzających w problematykę XXX Zjazdu.

¹ Później przybyli jeszcze na zjazd prof. dr O. J. Wiałow i prof. dr Tkaczuk ze Lwowa.

2. WALNY ZJAZD DELEGATÓW POL. TOWARZYSTWA GEOLOGICZNEGO

O godzinie 17,30 rozpoczął obrady Walny Zjazd Delegatów poprzedzony posiedzeniem Zarządu Głównego. Uczestnicy zjazdu nie biorący udziału w Walnym Zjeździe Delegatów udali się w tym czasie w czterech grupach na zwiedzenie uzdrowiska i okolicy. W Walnym Zjeździe Delegatów wzięło udział 50 osób łącznie przedstawiających delegatów oddziałów, członków Zarządu Głównego i Głównej Komisji Rewizyjnej.

Na wstępie przewodniczący Zarządu Głównego odczytał listę zmarłych w ubiegłym roku członków Pol. Tow. Geologicznego: członka honorowego prof. S. J. Thugutta, mgra M. Korola, mgra Zmudzńskiego i prof. dra Jana Wdowiarza. Zebrani chwilą milczenia uczcili ich pamięć.

Następnie przystąpiono do wyboru prezydium Walnego Zjazdu Delegatów. Przewodniczącym został wybrany prof. Stanisław Krajewski, sekretarzami mgr J. Czaplicka i mgr J. Głodek.

Przewodniczący Walnego Zjazdu Delegatów odczytał zaproponowany porządek dzienny zjazdu, który zebrani przyjęli bez zmian. Następnie przewodniczący Walnego Zjazdu udzielił głosu przewodniczącemu zarządowi głównemu prof. F. Biedzie, który przedstawił sprawozdanie z działalności Zarządu Głównego z okresu od 3. VI. 1956 do 19. V. 1957. Sprawozdanie to podane jest poniżej.

Z kolei przewodnicząca Głównej Komisji Rewizyjnej Towarzystwa doc. dr K. Skoczylas-Ciszewska przedstawiła sprawozdanie Głównej Komisji Rewizyjnej i wnioski o udzielenie absolutorium ustępującemu zarządowi. Sprawozdania Zarządu Głównego i Głównej Komisji Rewizyjnej o udzielenie absolutorium zostały przyjęte jednomyślnie. Prof. M. Kamiński w imieniu ustępującego zarządu złożył prof. F. Biedzie podziękowanie za jego dotychczasową pracę na stanowisku przewodniczącego Zarządu Głównego.

Dla dokonania wyboru nowego Zarządu Głównego została powołana Komisja Matka w osobach: prof. M. Kamiński, prof. R. Krajewski i prof. W. Pożaryski, która po naradzie przedstawiła listę proponowanego nowego zarządu.

Na przewodniczącego zarządu głównego: prof. dr H. Świdziński na członków zarządu:

prof. dr F. Bieda	Kraków
kand. n. K. Birkenmajer	„
doc. dr A. Czekalska	Poznań
mgr S. Czarniecki	Kraków
prof. dr A. Gaweł	„
prof. dr W. Goetel	„
mgr S. Geroch	„
prof. dr M. Kamiński	„
prof. dr inż. R. Krajewski	„
prof. dr M. Książkiewicz	„
mgr inż. J. Kotlarczyk	„
prof. dr K. Maślankiewicz	Wrocław
doc. dr Cz. Pachucki	Lublin

prof. dr Z. Pazdro . . .	Gdańsk
prof. dr E. Passendorfer	Warszawa
prof. dr W. Pożaryski	„
prof. dr S. Sokołowski	„
prof. dr H. Teisseyr	Wrocław
prof. dr A. Tokarski	Kraków
prof. dr S. Wdowiarski	„
mgr Cz. Żak	Kielce

W skład Zarządu Głównego wchodzi z urzędu przewodniczący oddziałów.

Na członków głównej komisji rewizyjnej T-wa komisja matka zaproponowała:

prof. dr T. Bocheński	Kraków
doc. dr K. Skoczylas-Ciszewska	„
prof. dr W. Krach	„

Walny zjazd delegatów przyjął jednocześnie zaproponowany skład Zarządu Głównego i Głównej Komisji Rewizyjnej i na wniosek komisji matki pozostawił sprawę wyboru wiceprezesów Zarządu Głównego do pierwszego posiedzenia tego zarządu¹

Po ogłoszeniu wyników wyborów przez przewodniczącego Walnego Zjazdu Delegatów zabrał głos nowo wybrany przewodniczący prof. dr H. Świdziński, który złożył podziękowanie za wybór i okazanie mu tą drogą zaufania i zaapelował o pomoc do ustępującego prezydium oraz do wszystkich członków Towarzystwa. Następnie zabrał głos prof. F. Bieda, który w imieniu starego Zarządu, wszystkich zebranych i własnym złożył prof. Świdzińskiemu i rowemu Zarządowi życzenia jak najlepszych wyników w pracy i zapewnił o swojej pomocy w początkowym okresie działalności nowego Zarządu.

Walny Zjazd Delegatów przystąpił następnie do rozpatrzenia wniosków przedłożonych przez poprzedni Zarząd.

Pierwszy wniosek o wysłanie depeszy do Prezesa PAN prof. T. Kotarbińskiego zebrani przyjęli jednogłośnie.

Drugi wniosek o nadanie członkostwa honorowego drowi K. Tołwińskiemu seniorowi geologów polskich i zasłużonemu badaczowi Karpat został przyjęty jednogłośnie.

Trzeci wniosek dotyczył miejsca Walnego Zjazdu Naukowego Pol. Tow. Geol. w r. 1958. Zarząd Gł. wysunął trzy alternatywy, a mianowicie: Tatry, okolice Częstochowy, Gdańsk. W obecnej chwili nie można

¹ Na pierwszym posiedzeniu Zarządu Głównego w dniu 24. VI. 1957 zostali wybrani wiceprzewodniczący i inni członkowie prezydium w następującym składzie:

wiceprzewodniczący:	prof. dr F. Bieda	Kraków
„	prof. dr M. Książkiewicz	„
„	prof. dr E. Passendorfer	Warszawa
sekretarz:	mgr S. Czarniecki	Kraków
zast. sekretarza:	mgr inż. J. Kotlarczyk	„
skarbnik:	mgr S. Geroch	„
zast. skarbnika:	dr S. Liszka (dokooptowany na tym posiedzeniu na członka Zarz. Gł.)	„

jeszcze zdecydować, która propozycja będzie mogła być zrealizowana i Walny Zjazd Delegatów powierzył nowemu Zarządowi sprawę ustalenia miejsca i przygotowania Walnego Zjazdu Naukowego w następnym roku, tj. 1958, z zaleceniem wzięcia pod uwagę przede wszystkim Tatr.

Następnie przewodniczący Walnego Zarządu Delegatów udzielił głosu przewodniczącemu Zarządu Oddziału Warszawskiego, który imieniem tego oddziału przedłożył cztery wnioski. Brzmia one:

1) Powołanie komisji dla ustalenia wytycznych dla statutu oddziałów Towarzystwa zgodnie z § 3 b statutu Pol. Tow. Geol.

2) Pobieranie wpisowego od nowo wstępujących członków zgodnie z § 17 statutu.

3) Powierzenie zarządom oddziałów sprawy ustalania list uczestników zjazdów naukowych.

4) Powołanie specjalnej komisji dla zbadania stanu muzealnictwa geologicznego w Polsce.

Wniosek 1 został przyjęty, nowy zarząd główny ma powołać taką komisję w porozumieniu z zarządami oddziałów. Wniosek 2 po dłuższej dyskusji został przyjęty większością głosów, wpisowe zostało ustalone na 10 zł z tym, że wpisowe mają wpłacić wszyscy członkowie Towarzystwa, ponieważ dotychczas nie było pobierane od nikogo.

Wniosek 3 został zmieniony w tym sensie, że zostaje on przekazany do przedyskutowania nowemu Zarządowi Głównemu w takim terminie ażeby sprawa ta mogła być rozstrzygnięta przed następnym zjazdem.

Wniosek 4 wywołał ożywioną i dłuższą dyskusję, zagadnienie stanu muzealnictwa łączy się bowiem z treścią memoriału przedłożonego w tej sprawie Ministrowi Kultury i Sztuki przez Zarząd Główny. Przeszedł wniosek z poprawką prof. dr H. Świdzińskiego, ażeby komisja ograniczyła się do zbadania muzealnictwa i wysunięcia na tej podstawie odpowiedniego wniosku. Po przyjęciu tego wniosku z poprawką ustalono, że w skład komisji wejdą przedstawiciele Pol. Tow. Geol. i Muzeum Ziemi.

Doc. dr K. Guzik i mgr inż. A. Kleczkowski zgłosili wniosek stwierdzający, że należy dążyć do stworzenia w Polsce specjalnego czasopisma poświęconego geologii stosowanej. W dyskusji podniesiono, że chodzi głównie o publikacje prac o większej objętości, których druk w „Przeglądzie Geologicznym” napotyka na trudności.

Walny Zjazd Delegatów zakończył obrady o godz. 21.30 wyrażając podziękowanie przewodniczącemu W. Zjazdu Delegatów prof. S. Krajewskiemu i sekretarzom za ich pracę.